

CZU: 378:159.9

SERVICIUL DE CONSILIERE
PSIHOLOGICĂ ȘI GHIDARE ÎN
CARIERĂ DIN CADRUL INSTITUȚIILOR DE
ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR DIN MOLDOVA

Mariana CERNITANU,
Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
Nicolae Testemițanu

Summary

The Psychological Counseling and Career Guidance Service in the Moldovan higher education institution

The right career choosing, timely psychological counseling and the availability of mechanisms that help develop all human skills are a guarantee of a good investment of time and other resources in the person development. The results of the survey showed that the students of the medical university have difficulties in academic results achieving, solving personal problems, and so on. On the basis of these deductions, we are advancing the idea of creating within the USMF "Nicolae Testemitanu" a Center for Psychological Counseling and Career Guidance (CCPGC) with the following objectives:

- career guidance of high school students and future students;
- psychological counseling with reference to academic success, overcoming negative psychological states, personality development etc.;
- counseling students in designing their professional career;
- track the professional development of graduates and their counseling in the career management process;
- counseling the teaching staff in the teacher-student, teacher-teacher relationship, as well as in the teaching career development.

Keywords: counseling, career, academic failure, education, professional development, personality development

Резюме

Служба психологического консультирования и карьеры в молдавских высших учебных заведениях

Выбор правильной карьеры, своевременное психологическое консультирование и наличие механизмов, помогающих развивать все навыки человека, представляют собой гарантию хорошей инвестиции времени и других ресурсов в воспитание человека. Результаты опроса показали наличие у студентов Медицинского университета трудностей в успеваемости, решении личных проблем и т.д. Исходя из этих выводов, мы предлагаем создать Центр психологического консультирования и карьеры при ГУМФ «Николае Тестемицану» со следующими целями:

- консультирование старшеклассников и будущих студентов;
- психологическое консультирование при неуспеваемости, преодоление негативных психологических состояний, развитие личности и т.д.;
- консультирование студентов в планировании своей профессиональной карьеры;
- отслеживание профессионального развития выпускников и их консультирование в процессе управления карьерой;
- консультирование преподавательского состава преимущественно в решении проблем общения между преподавателем и студентами, а также в развитии педагогической карьеры.

Ключевые слова: консультирование, карьера, неуспеваемость, воспитание, профессиональное развитие, развитие личности

Introducere

Alegerea unei cariere și parcurgerea demersurilor necesare formării unui tânăr ca specialist în domeniul ales este un proces complex, care are un impact definitiv asupra viitorului său profesional. Studiile arată că derularea acestui proces fără niciun sprijin extern este asociată adesea cu alegeri greșite ale domeniului de studii sau ale carierei, ezitări, abandon, amânare, rezultate profesionale slabe, stări de nemulțumire continuă vizavi de viața profesională, inclusiv depresii.

Alegerea unei cariere și pregătirea pentru aceasta nu este un proces ireversibil ce nu poate fi schimbat, însă alegerea corectă a carierei și existența unor mecanisme care să ajute la dezvoltarea tuturor competențelor necesare tranziției către piața muncii pot reprezenta garanția unei bune investiții a timpului și a altor resurse în educația unei persoane. În acest sens, existența unor servicii de consiliere și orientare în carieră pare mai mult decât necesară, atât pentru beneficiile individuale pe care acestea le aduc persoanelor care apelează la astfel de servicii, cât și pentru beneficiile aduse la nivelul societății [4].

Modernizarea învățământului superior din

Republica Moldova, cu ajustarea obiectivelor la cerințele societății moderne, precum și aderarea la Procesul Bologna în mai 2005 au implicat un șir de angajamente pentru sistemul de învățământ superior național, care s-au materializat și continuă să se materializeze în reforme cu caracter structural, cantitativ, precum și calitativ.

Astfel, Proiectul *Strategia Educației – 2020* își propune ca obiectiv dezvoltarea sistemului de consiliere și proiectare a carierei pe parcursul întregii vieți. În acest context, elaborarea *Ghidului metodologic de creare și funcționare a Centrului universitar de ghidare și consiliere în carieră* a fost dictată de necesitatea:

- identificării oportunităților educaționale și profesionale ale studenților și absolvenților și oferirii consilierii/suportului în dezvoltarea lor;
- fondării unui parteneriat reciproc avantajos și ajustării procesului de formare profesională a studenților la necesitățile pieței muncii (Ordinul nr. 970 al Ministerului Educației din 10 septembrie 2014) [4].

Proiectul elaborat are drept scop oferirea unui suport de bază instituțiilor de învățământ superior întru crearea și funcționarea centrelor universitare de ghidare și consiliere în carieră, care au misiunea de a susține cetățenii în procesul de proiectare a carierei și de realizare a educației pentru carieră.

De asemenea, Proiectul conține Regulamentul-cadru de funcționare a centrului de ghidare și consiliere în carieră (metodologia ghidării în carieră, finalitățile acesteia, serviciile prestate etc.), precum și un șir de anexe cu exemple de fișe și documente elaborate în cadrul centrelor, care pot servi ca suport la crearea și funcționarea unor centre similare în universitățile din Republica Moldova.

Ghidul metodologic de creare și funcționare a Centrului universitar de ghidare și consiliere în carieră include experiența acumulată de Centrul universitar de ghidare în carieră al Universității de Stat din Moldova (USM) și Centrul universitar de informare și orientare profesională al Universității Tehnice a Moldovei (UTM), inițiate pe parcursul desfășurării Proiectului *Tempus JEP-25121-2004* Serviciu de orientare și plasare a studenților SOPE [3].

De asemenea, în Regulament se menționează faptul că, în condițiile autonomiei universitare, instituțiile de învățământ superior sunt în drept să elaboreze regulamente proprii privind crearea și funcționarea centrelor de ghidare și consiliere în carieră, aprobate de senat, cu condiția că acestea nu vor conține prevederi care sunt în contradicție cu prezentul Regulament.

Obiectivele Centrului de ghidare și consiliere în carieră asigură:

- ghidarea în carieră a liceenilor;
- susținerea studenților în proiectarea carierei profesionale;
- urmărirea evoluției profesionale a absolvenților și susținerea lor în procesul de management al carierei;
- ghidarea în carieră a studenților cu nevoi speciale;
- susținerea cadrelor didactice universitare în procesul dezvoltării carierei didactice;
- colaborarea cu entitățile economice, ONG, asociații etc., în scopul valorificării posibilităților formative ale activității de voluntariat [5].

Procesul Bologna recunoaște consilierea și orientarea în carieră ca o componentă definitorie în discuțiile legate de dimensiunea socială a educației încă din momentul definirii dimensiunii sociale a educației într-un comunicat ministerial: „Dimensiunea socială cuprinde măsuri adoptate de guverne pentru a ajuta studenții, mai ales pe cei provenind din grupuri sociale dezavantajate, precum și pentru a asigura servicii de orientare și consiliere în vederea lărgirii accesului la învățământul superior” (Comunicatul de la Bergen, 2005).

În România, garanția serviciilor de consiliere și orientare în carieră pentru studenți a fost introdusă pentru prima oară la nivel național în sistemul de învățământ superior odată cu Ordinul Ministrului 3235 publicat la 10 februarie 2005, care specifica faptul că „universitățile înființează centre de consiliere și orientare în carieră pentru a-i sprijini pe studenți să ia decizii adecvate în structurarea propriei traiectorii de formare” [4].

Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR), făcând o analiză a activității universităților din România care dispun de astfel de centre, a determinat că universitățile au, în medie, 1,9 angajați pe universitate cu aceste ocupații (42 de angajați în 22 de universități). Analizând defalcat numărul de angajați în funcție de ocupațiile avute, a fost stabilit că 65% din aceștia au ocupația de consilier ai carierei, 34% au ocupația de psihologi în specialitatea *Consiliere psihologică* și 11% au ocupația de psihologi în psihoterapie [4].

În continuare, citând aceeași sursă, vom menționa că (conform studiilor Organizației Mondiale a Sănătății) în România, aproximativ 20% din populație suferă de tulburări psihice, chiar dacă puțini dintre cetățeni apelează la servicii de specialitate pentru tratarea acestora. Mai mult, specialiștii spun că aproximativ jumătate dintre aceștia suferă de depresie, boală preconizată a deveni a doua cea mai diagnosticată din lume în 2020, după bolile cardiovasculare. De asemenea, studiile arată tendințe de creștere a tentativelor de suicid, a cazurilor de violen-

ță domestică sau a consumului de droguri și alcool. Toate acestea, cumulate cu nevoia de adaptare a unui tânăr proaspăt student la un stil de viață nou, un mediu sau, în multe cazuri, un oraș nou, nevoia de a găsi soluții pentru gestionarea unor situații noi, stresante, cum ar fi perioadele de sesiune sau nevoia de a identifica soluții la probleme specifice ale vieții de adolescent, arată cât de important este pentru un tânăr student să aibă acces la servicii de consiliere psihologică de calitate, de care să poată beneficia gratuit [apud 4].

Aceste probleme și provocări sunt comune pentru tinerii și studenții din Republica Moldova. Realizând o analiză generală a situației despre activitatea centrelor de consiliere și ghidare în carieră, am constatat următoarele:

1. În Moldova, pentru anul 2017, sunt înregistrate 31 de instituții de învățământ superior, dintre care 19 instituții de stat și 12 instituții private. Din cercetarea organigramei și a subdiviziunilor fiecărei dintre aceste instituții, am identificat faptul că doar 7 instituții de învățământ superior dintre cele 31 dispun de centre de consiliere și ghidare în carieră.

2. Astfel, Universitatea Pedagogică de Stat *Ion Creangă* dispune de **Centrul de consiliere și ghidare în carieră**, fondat în martie 2015, care are drept obiective principale: consiliere educațională, consiliere în carieră și consiliere psihologică a liceenilor, studenților, absolvenților și a cadrelor didactice universitare. În cadrul Universității de Stat din Moldova activează **Centrul de ghidare în carieră și relații cu piața muncii**, beneficiarii căruia pot fi atât studenții și absolvenții, cât și cadrele didactice universitare. Universitatea Tehnică a Moldovei dispune de **Centrul universitar de informare și ghidare în carieră**. În cadrul Universității Agrare din Moldova, studenții și cadrele didactice pot beneficia de serviciile **Centrului de consiliere și ghidare în carieră**. La Universitatea Liberă Internațională din Moldova se acordă asistență și consiliere studenților și cadrelor didactice în cadrul **Centrului de consiliere psihologică și orientare în carieră**. Universitatea de Stat din Bălți dispune de **Centrul de ghidare în carieră și relații cu piața muncii**. Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport de asemenea oferă acest gen de servicii în cadrul **Centrului de consiliere și ghidare în carieră**.

3. Analizând rapoartele despre activitatea practică a acestor centre, vom menționa faptul că serviciile de consiliere și orientare în carieră pot contribui la dezvoltarea potențialului profesional al tinerilor în acord cu abilitățile și aspirațiile lor, la reducerea abandonului academic, la creșterea încrederii în rezolvarea problemelor personale, la tranziția

tinerilor între diferitele nivele ale învățământului, la creșterea participării la educație, la dezvoltarea incluziunii și echității sociale în sistemul educațional sau la creșterea angajabilității prin facilitarea accesului către piața muncii.

Îndemnați de aceste date, am inițiat un sondaj de opinie printre studenții de la Medicină cu referință la oportunitatea și utilitatea existenței unui astfel de centru în cadrul USMF *Nicolae Testemițanu*. Scopul cercetării a fost identificarea problemelor în reușita academică și în adaptarea socioprofesională a studenților în vederea argumentării creării unui centru de consiliere psihologică și ghidare în carieră în cadrul USMF.

Material și metode

Tehnica de cercetare utilizată a fost un chestionar special elaborat pentru identificarea opiniilor studenților.

Eșantionul cercetat a cuprins 200 de studenți, anii I-II, Facultățile *Stomatologie, Farmacie, Medicină 1 și 2*,

Rezultate obținute

Sondajul de opinii a permis obținerea unor date cu referință la problemele cu care s-au confruntat respondenții anterior și în prezent, modalitatea de depășire aleasă, importanța și utilitatea creării unui centru de consiliere psihologică și ghidare în carieră.

Așadar, la întrebarea „În experiența Dvs. ați avut asemenea probleme ca ...?“, cei mai mulți studenți au menționat: stare de conflict cu sine însuși – 38,9%, situații de insucces academic – 39,4%, neîncredere în sine – 39,8%. Este îngrijorător faptul că, pe lângă problemele enunțate, mulți studenți (36,7%) au menționat și opțiunea „altele“, ceea ce ne conduce la ideea despre existența la studenți și a altor probleme decât cele enumerate în sondaj (*figura 1*).

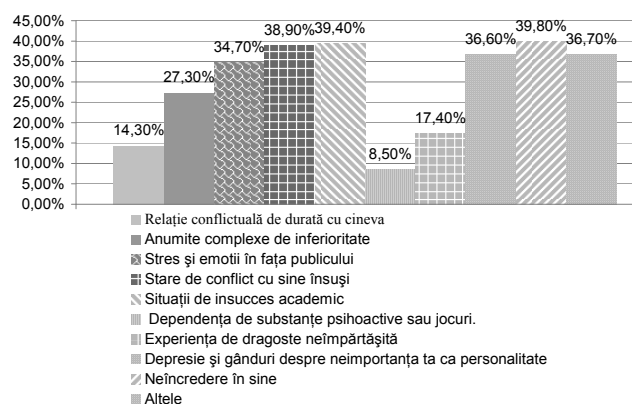

Figura 1. *Experiențele anterioare*

Fiind întrebați „Cum ați depășit situația dată?”, aproape jumătate (44,3%) dintre studenții intervievați au răspuns că s-au descurcat de sine stătător, iar cealaltă jumătate a fost ajutată de părinți sau prieteni. În același timp, 45,5% au raportat că problemele(a) reapar(e) periodic și ei încearcă diferite metode de a le (o) rezolva (figura 2).

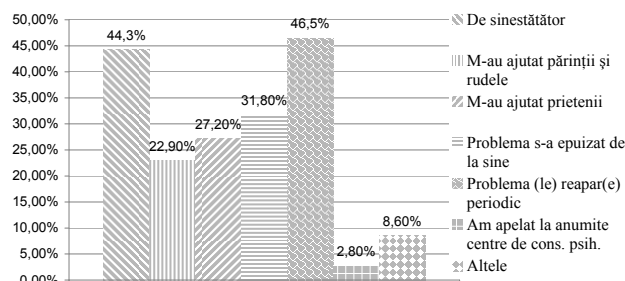

Figura 2. Metodele de depășire a situațiilor-problemă

La întrebarea „Cum apreciați importanța existenței unui centru de consiliere psihologică pentru studenții și profesorii din cadrul USMF Nicolae Testemițanu?”, studenții intervievați au răspuns astfel: 12% – foarte important, 76% – important, 7% – nu mă pot pronunța.

La întrebarea „Cât de utilă vă pare activitatea unui asemenea centru?”, cei mai mulți (78%) au răspuns că o consideră utilă, iar 14% dintre studenți o consideră ca foarte utilă; 6% sunt de părere că nu este deloc utilă, pe când câte 1% cred că e puțin utilă și, respectiv, nu se pot pronunța.

Prin întrebarea „Ce probleme credeți că și-ar putea rezolva studenții, apelând la acest centru?”, am urmărit dacă problemele enunțate de studenți din experiența anterioară se regăsesc în lista problemelor ce pot fi soluționate în cadrul centrului, având scopul de a aprecia în ce măsură studenții înțeleg utilitatea acestui centru. De altfel, studenții au menționat primordial probleme legate de reușita academică (78%), probleme de ordin personal (56,5%), apoi legate de organizarea timpului personal (45,5%), probleme privind relaționarea cu profesorii, prietenii, colegii etc. (45,5%), (figura 3).

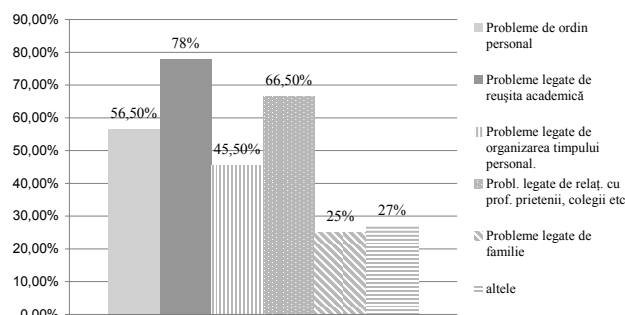

Figura 3. Problemele studenților ce pot fi rezolvate în cadrul centrului de consiliere și ghidare în carieră

La întrebarea „Din ce surse ați aflat mai multe despre specificul activității centrelor de consiliere psihologică?”, răspunsurile studenților s-au împărțit în următorul mod: din Internet, surse mass-media – 28%; de la profesorii din cadrul USMF – 39%; de la prietenii, rude etc. – 11%; din alte surse – 12%.

Fiind întrebați „Cu ce concret v-ar putea ajuta centrul dat pe Dvs.?”, studenții au menționat diverse probleme, printre care: probleme de ordin personal – 35%; probleme legate de reușita academică – 47,5%; probleme privind organizarea timpului personal – 31%; cele legate de relaționarea cu profesorii, prietenii, colegii etc. – 46%; probleme ce țin de familie – 12,5%. În același timp, 20,5% din studenți au răspuns că nu i-ar ajuta cu ceva deosebit, adoptând mai degrabă o poziție de „spectator” decât de participant activ la o eventuală consiliere. Prin urmare, putem vorbi cu certitudine despre existența unor probleme la studenți ce necesită asistență, dar în același timp atestăm o nepregătire psihologică a acestora de a-și asuma responsabilitatea pentru problemele lor și lipsa curajului de a cere ajutor calificat (figura 4).

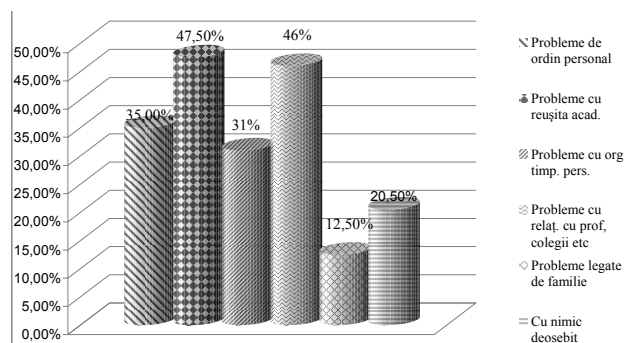

Figura 4. Specificul problemelor personale ale studenților

La întrebarea „Considerați că apelarea la un psiholog sau psihoterapeut este un semn de slăbiciune și incapacitate a persoanei de a face față problemelor cotidiene?”, 81% au răspuns negativ, ceea ce indică spre o informare (cel puțin teoretică) a studenților despre activitatea psihologului și a psihoterapeutului. 10% dintre cei intervievați au răspuns afirmativ, iar 9% s-au arătat indeciși.

Concluzii

1. Orientarea în alegerea corectă a carierei, consilierea psihologică oportună și existența unor mecanisme care să ajute la dezvoltarea tuturor competențelor persoanei reprezintă garanția unei bune investiții a timpului și a altor resurse în educația unei persoane.

2. Serviciul de consiliere psihologică și ghidare în carieră din cadrul instituțiilor de învățământ superior din Moldova se află în etapa de dezvoltare

și doar 7 instituții de învățământ superior dispun de asemenea centre.

3. Existența unor servicii de consiliere psihologică și orientare în carieră este oportuna și necesară atât pentru beneficiile individuale ale persoanei care apelează, cât și pentru beneficiile aduse la nivelul societății.

4. Rezultatele obținute din sondajul de opinii ale studenților USMF ne permit înaintarea propunerii privind crearea în cadrul USMF *N. Testemițanu* a unui centru de consiliere psihologică și ghidare în carieră.

Recomandare

Este necesară crearea unui centru de consiliere psihologică și ghidare în carieră (CCPGC) în cadrul USMF *Nicolae Testemițanu*, ce ar avea următoarele obiective:

1) ghidarea în carieră a liceenilor și a viitorilor studenți;

2) consilierea psihologică cu referință la reușita academică, depășirea stărilor psihologice negative, dezvoltarea personalității etc.;

3) susținerea studenților în proiectarea carierei profesionale;

4) urmărirea evoluției profesionale a absolvenților și susținerea lor în procesul de management al carierei;

5) consilierea cadrelor didactice universitare în relațiile: profesor – student, profesor – profesor, precum și în procesul dezvoltării carierei didactice.

Bibliografie

1. <http://www.admiterea.md/lista-universitatilor/>
2. <http://diez.md/2017/02/07/topul-celor-mai-bune-universitati-din-moldova-editia-2017-utm-fruntea-clasamentului/>
3. <http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=1755>
4. <http://www.anosr.ro/wp-content/uploads/2014/04/Serviciile-de-consiliere-si-orientare-in-cariera-Perpectiva-studentilor.pdf>
5. http://www.edu.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr_970_din_10.09.14_ghid_metodologic_de_creare_si_functionare_a_centrului_universitar_de_ghidare_si_consiliere_in_cariera.pdf

Mariana Cernitanu,

doctor în psihologie, conf. univ.,
Catedra *Psihologie și Management*,
USMF *Nicolae Testemițanu*,
tel.: 069 69 67 09,
e-mail: mariana.cernitanu@usmf.md

DIN ÎNȚELEPCIUNEA TIMPURILOR

✦ Cu bani poți să ai orice, se spune. Nu, nu se poate! Poți să cumperi mâncare, dar nu poftă; medicamente, dar nu sănătate; paturi moi, dar nu somn; cunoaștere, dar nu înțelepciune; strălucire, dar nu confort; distracție, dar nu bucurie; colegi, dar nu prietenie; servitori, dar nu fidelitate; păr cărunt, dar nu onoare; zile liniștite, dar nu pace. Coaja tuturor lucrurilor o poți obține pe bani, dar nu sâmburele. Asta nu poate fi obținut pe bani.

(Arne Garborg)

✦ Arta medicinei constă în amuzarea pacientului în timp ce natura vindecă boala.

(Voltaire)

✦ Cea mai mare greșală la tratarea bolilor este că există doctori pentru bolile fizice și doctori pentru bolile de suflet, când acestea nu se pot despărți una de alta.

(Platon)